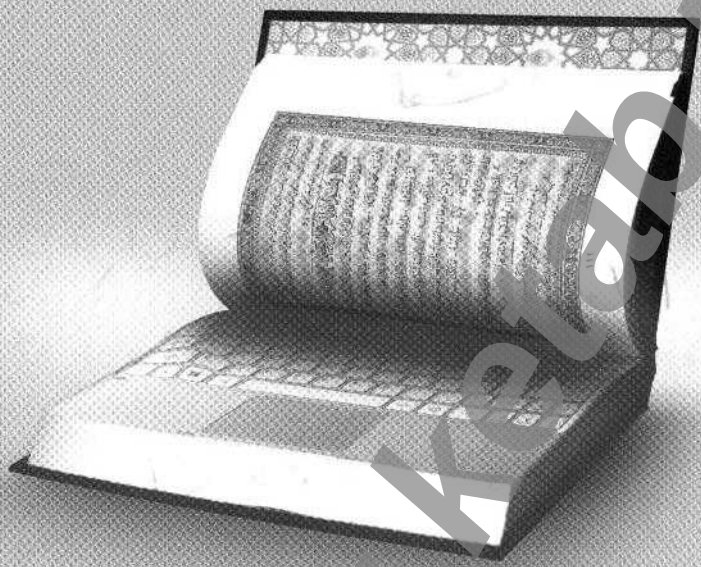

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

اصول و فنون مکتب‌پرستی در اسلام

تألیف و گردآوری:

دکتر محمد حسین مشرف جوادی

عضو هیات علمی دانشگاه آصفهان

دانشکده علوم اداری و اقتصادی

شناسنامه

سرشناسه: مشرف حوادی- محمد حسین- ۱۳۲۹
 عنوان و نام پدیدآور: اصول و متون مدیریت در اسلام / تألیف و گردآوری محمد حسین
 مشرف حوادی.
 وضعیت ویراست: [ویراست ۲].
 مشخصات نشر: اصفهان: پارس ضیاء.
 مشخصات ظاهری: ۴۰۰ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۴۷-۱۳-۹
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: چاپ قبلی: نور علم، ۱۳۷۸، (۲ ج. در یک مجلد (ii، ج. ۳۹۵ ص.))، چاپ دوم
 کتابخانه: کتابخانه: ص. ۳۹۹-۴۰۰
 موضوع: مدیریت (اسلام)
 موضوع: ایران--سیاست و حکومت--۱۳۸۴--آینده نگری
 شناسه افزوده: کسایی میترا، ۱۳۵۴.
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۲: ۶۱۵۲/م BP۲۲۲/۶۷
 رده بندی دیویی: ۶۵۸/۲۹۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۷۱۱۳۷

اصول و متون مدیریت در اسلام

طرح و گرافیک: گرافیک گویا
 طرح بسمله: علی ربیانی
 ناشر: انتشارات پارس ضیاء
 مدیریت تولید: پژوهشگاه مهندسی بحران های طبیعی شاخص پژوه
 آماده سازی و نظارت بر چاپ: دفتر خدمات کتاب و نشر ۰۳۱۱-۲۲۰۴۷۲۴
 چاپ: چاپ کنکاش
 صحافی: تیرازه
 نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۳۹۲، ۳۰۰ نسخه، وریری.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۴۷-۱۳-۹
 قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۷

مقدمه

فصل اول

- بخش اول: لزوم فلسفه‌ی توحیدی در مدیریت اسلامی ۲۴
- بخش دوم: روابط و مناسبات توحیدی در مدیریت اسلامی ۲۹
- وظیفه‌ی انسان ۳۲
- اصول یازده گانه‌ی رفتار و مناسبات با مردم ۳۴
- اصل اول: اصل در نظر گرفتن خداوند متعال در ارتباط با مردم ۳۵
- اصل دوم: اصل اجرای حق و عدالت و دوری از ظلم و تبعیض ۳۷
- اصل سوم: اصل رفق و مدارا با مردم ۴۱
- اصل چهارم: اصل دوست داشتن، دلسوزی، محبت به مردم و گذشت از آنها ۴۴
- اصل پنجم: اصل دفع بدی با خوبی ۴۴
- اصل ششم: اصل پاسخ خوب با خوب تر ۴۶
- اصل هفتم: اصل رعایت کرامت انسانی و احترام و تواضع و بزرگواری ۴۹
- اصل هشتم: اصل نصیح و نصیحت و کمک و راهنمایی به مردم ۵۱
- اصل نهم: اصل ایجاد اعتماد و اطمینان و صداقت در عمل ۵۲
- اصل دهم: اصل سعه‌ی صدر ۵۳
- اصل یازدهم - اصل مطابقت گفتار با عمل ۵۵
- بخش سوم: سیمای اجتماعی زندگی انسان و مدیریت اسلامی ۵۶
- ۱- معارف و اعتقادات ۶۰
- ۲- اخلاقیات و امور تربیتی ۶۰

- ۶۱..... ۳- احکام و مسایل عملی -
- ۶۲..... آشنایی با فقه و منابع فقه -
- ۶۳..... سنت -
- ۶۳..... اجماع -
- ۶۴..... عقل:
- ۶۵..... بخش پنجم: سیر تاریخی مدیریت تا به امروز و مدیریت مقایسه ای
- ۶۶..... مدیریت در قدیم الایام:
- ۶۹..... چگونگی اداره امور در قرون وسطی:
- ۷۰..... ظهور مدیریت و رهبری در اسلام:
- ۷۷..... خط استبداد و استکبار (زور): مکتب ماکیاولیسم:
- ۷۷..... زندگی و تجارت ماکیاولی -
- ۷۸..... عقاید و نظرات ماکیاولی
- ۸۰..... توصیه به مردم -
- ۸۰..... خصوصیات مدیر یا رهبر -
- ۸۱..... عقاید نویسندگان و دانشمندان درباره ایده
- ۸۲..... خط استثمار (زر) نهضت مدیریت جدید و معاصر
- ۸۲..... ۱- مدیریت علمی (تیلوریسم)
- ۸۳..... زندگی و تجارب تیلور -
- ۸۴..... عقاید و نظریات تیلور -
- ۸۵..... مقایسه نظریه کلاسیکها با اسلام
- ۸۵..... ۱- نکات منفی:
- ۸۸..... ۲- نکات مثبت:
- ۸۸..... اصل تقسیم کار:
- ۹۰..... ۲- مکتب روابط انسانی در مدیریت:

۹۹	۳- نظریه سیستمها در مدیریت و هماهنگی اجزاء
۱۰۱	مقایسه انواع سازمان (اداره) و اهداف آن
۱۰۷	بخش ششم: صفات، مشخصات و وظایف مدیران اسلامی (رفتار اسلامی)
۱۱۲	امر به معروف
۱۳۴	وظیفه افراد نسبت به سرپرستان:
۱۳۶	وظیفه والیان و سرپرستان نسبت به افراد و حقوق زیردستان
۱۳۷	حق زیردست-
۱۴۳	بخش هفتم: نامه‌های حضرت علی علیه السلام به مسئولین بلاد
۱۴۵	مسئولین و حفاظت از بیت المال
۱۵۲	مسئولین و مدیران حافظ و امانت‌دار اموال و نماینده سازمان مربوطه
۱۵۵	خوشرفتاری، رعایت اخلاق نیک تواضع نسبت به مردم و رعایت عدالت در معاشرت
۱۶۱	ارتباط مستقیم و مصاحبت با مردم، دستگیری حاجتمندان و فقیران و احقاق حق مردم
۱۶۲	رعایت اخلاق اسلامی نظامیان و دستور به تنبیه متخلف
۱۶۳	مسئولین و مدیران باید طبق وظایف و دستورات محوله عمل نمایند.
۱۶۵	میانه روی و دستور به بخشش مال
۱۶۷	اطاعت از اوامر الهی و دستور به پرهیزگاری
۱۷۱	بخش هشتم: برنامه‌ریزی توحیدی و انسان در اسلام
۱۷۳	امر برنامه‌ریزی در اسلام
۱۷۴	انواع برنامه:
۱۷۸	سجایای نهفته در انسان برای برنامه‌ریزی
۱۸۲	۲- استعدادهای انسان:
۱۸۴	۳- هدف جویی:
۱۸۷	۴- اختیار و اراده:
۱۸۹	۵- ابتکار و خلاقیت:

۱۸۹	۶- برنامه‌ریزی و طرح ساختن آینده:
۱۹۴	مراحل برنامه‌ریزی:
۱۹۶	برنامه زندگی و کار یک مسلمان مؤمن
۱۹۶	۱- مقدمه:
۱۹۷	۲- برنامه دوازده‌م‌دست (استراتژی) زندگی یک مسلمان:
۱۹۷	الف - سلامت جسم:
۱۹۷	ب - بازوری اندیشه (تغذیه دماغ):
۱۹۷	۱- مطالعات ایدئولوژیک:
۱۹۸	مرحله اول (شناخت آیتی):
۱۹۹	مرحله دوم (شناخت تعلقی):
۱۹۹	۲- مطالعات اجتماعی:
۱۹۹	ج- تعالی روان (تغذیه دل):
۲۰۰	د - کار سازنده و عمل اجتماعی:
۲۰۰	۳- برنامه کوتاه مدت یا روزانه زندگی یک مسلمان مومن:
۲۰۰	برنامه زندگی روزانه یک مسلمان توضیحات مربوط به نمودار صفحه قبل:
۲۰۲	بخش نهم: رهبری در مدیریت اسلامی
۲۰۳	الف - معرفی و تعریف رهبری:
۲۰۵	ب- شیوه‌های رهبری
۲۰۷	رهبری اسلامی
۲۰۷	الف - مقایسه رهبری سازمان در اسلام و در غرب:
۲۱۲	رهبری جامعه اسلامی
	حکومت و رهبری و زعامت بر مردم، امانت الهی بوده و دینی است از طرف خدا بر
۲۱۴	دمه حاکم نسبت به مردم
۲۱۵	نگاهی به رهبری و خط مشی زعامت حضرت علی (ع)

۲۱۶	۱- صفات و شرایط رهبر اسلامی
۲۲۰	۷- ویژگیهای رهبر اسلامی
۲۲۰	ویژگیهای رهبری اسلامی به شرح زیر است:
۲۲۰	۱- حکومت بر قلمرو فکری
۲۲۰	۲- هدایت نه تجارت
۲۲۱	۳- دوری از نیرنگ
۲۲۱	۴- دوری از تشریفات
۲۲۳	۵- دوری از اسراف
۲۲۳	۶- وحدت دین و سیاست
۲۲۴	۷- اعتراف به حقوق ملل و مذاهب بیگانه
۲۲۵	۸- آزادی بحث و نظر
۲۲۵	۹- گذشت
۲۲۶	۱۰- نظرخواهی و مشاوره
۲۲۶	۱۱- ستایش و سرزنش
۲۲۷	۱۲- زمان آگاهی
۲۲۷	۳- وظایف رهبران
۲۲۷	۱- ایجاد عدالت
۲۲۸	۲- عمران و آبادی
۲۲۹	۳- نشر و تعمیم دعوت و فرهنگ اسلامی
۲۲۹	۴- مبارزه شدید با فساد
۲۳۰	۵- فراهم آوردن امکانات بهزیستی و رفاه
۲۳۰	۶- تأمین آزادی و عدالت اجتماعی
۲۳۱	سیری در تکرش شهید مطهری به رهبری و مدیریت در اسلام

فصل دوم

۲۵۱	 اصول مدیریت در اسلام
۲۵۱	 اصول سازماندهی در امور
۲۵۳	 موقعیت مصر و قدردانی از مالک اشتر
۲۵۶	 اصول مدیریت در اسلام: اصل اول: اصل انتخاب مسئولان و مدیران اجتماعی
۲۵۶	 مقدمه:
۲۵۷	 معیارهای گزینش
۲۶۰	 انتخاب مدیران اجتماعی
۲۶۵	 انتخاب فرماندهان و افسران و فرمانداران
۲۶۶	 انتخاب بازرسان و کنترل کنندگان بر طبق ضوابط زیر:
۲۶۶	 انتخاب داوران و قضات بر طبق ضوابط زیر:
۲۷۲	 اشکال مختلف شورا، مزایا و معایب نشستهای جمعی
۲۷۴	 شورا و مشورت در قرآن مجید
۲۷۸	 ولایت و شورا:
۲۷۹	 فرازها و رهنمودهایی درباره مشورت از احادیث و از خطبه مالک اشتر
۲۸۲	 با چه کسانی باید مشورت کرد؟
۲۸۵	 از چه کسانی در مشورت کردن باید اجتناب کرد؟
۲۸۵	 وظیفه افرادی که مورد مشورت قرار می گیرند
۲۸۶	 ضوابط گزینش افراد برای شورا
۲۸۶	 مفهوم حق و حقیقت در ارتباط با رأی اکثریت:
۲۹۰	 اصل مردمی بودن اهداف و حمایت از مردم
۲۹۰	 مقدمه و دستور حضرت علی علیه السلام به مالک
۲۹۵	 ۱- طبقات مختلف مردم و توجه به آنها:
۲۹۵	 ۲- پنهان کردن خود از مردم:

۳-توجه به امور تجار و صنعتگران:	۲۹۶
۴-توجه به مستمندان و بینوانان:	۲۹۷
اصل چهارم مدیریت در اسلام: اصل اخلاق اسلامی (انقلاب اخلاقی)	۳۰۱
مقدمه-	۳۰۱
تعریف اخلاق اسلامی:	۳۰۱
اهمیت خوی و اخلاق نیک در قرآن مجید و از زبان پیامبر اسلام و ائمه علیهم السلام	۳۰۳
اخلاق، سجایا و صفات متصدیان و سرپرستان	۳۰۷
۱- سلم و آرامش	۳۰۷
۲- به باد مسخره گرفتن	۳۰۸
۳-حقیر نشمردن دیگران	۳۰۸
۴- گمان بیجا نداشتن	۳۰۹
۵- تجسس	۳۱۰
۶- غیبت	۳۱۰
روایات در مورد مهربانی با مردم	۳۱۲
بد زبانی:	۳۱۶
تجاوزکاری، ستمگری و سرکشی :	۳۱۶
فخر و کبر:	۳۱۷
اخلاق اسلامی و خطبه مالک اشتر	۳۱۷
اصل پنجم مدیریت در اسلام: اصل پاداش و جزا	۳۲۵
مقدمه :	۳۲۵
کار و ایجاد انگیزه :	۳۲۵
پاداش و جزا در قرآن مجید:	۳۲۶
پاداش و جزا در فرمان حضرت به مالک اشتر	۳۲۷
نمونه آیاتی از قرآن مجید در مورد پاداش و جزا	۳۳۲

- ۳۳۶ اصل ششم مدیریت در اسلام: اصل علم و آگاهی (شناخت) در امور
- ۳۳۶ ۱- تعاریف علم -.....
- ۳۳۸ علم اصول عقاید برای عقل -.....
- ۳۳۸ ۲- ماهیت علم -.....
- ۳۳۹ ۳- علم در تاریخ -.....
- ۳۴۰ ۴- تقسیم‌بندی علوم -.....
- ۳۴۱ ۵- علوم در اسلام ۱- الف - ارزشیابی پیروان علم بر دیگران ۳۴۱
- ۳۴۱ ب- رابطه علم با عدل ۳۴۱
- ۳۴۲ پ- تشویق و ترغیب اسلام به کسب علم و اهمیت آن ۳۴۲
- ت- آگاهی و شناخت، بررسی و تفکر و اندیشیدن در طبیعت، تاریخ، انسان و حیوانات: ۳۴۴
- ۳۴۵ ۱- آگاهی و شناخت از جنبه طبیعت -..... ۳۴۵
- ۳۴۶ ۲- آگاهی و شناخت از جنبه خدا و انسان -..... ۳۴۶
- ۳۴۶ ۳- آگاهی و شناخت از جنبه تاریخ -..... ۳۴۶
- ۳۴۸ ۴- بهره جویی نادرست از دانش -..... ۳۴۸
- ۳۴۹ دستورات قرآن مجید برای دستیابی به شناخت -..... ۳۴۹
- ۳۴۹ الف- پرهیز از حدس و گمان: ۳۴۹
- ۳۵۰ ب- تقلید کورکورانه از گذشتگان و نیاکان -..... ۳۵۰
- ۳۵۱ پ- پیروی نکردن از بزرگان و شخصیتها: ۳۵۱
- ۳۵۱ ت- اجتناب از هوی و هوس: ۳۵۱
- ۳۵۱ ث- یاد خدا کردن: ۳۵۱
- ۳۵۱ ج- تقوی و تزکیه نفس: ۳۵۱
- ۳۵۲ ۵- علم و آگاهی مدیران در امور از خطبه مالک اشتر: ۳۵۲

۷- علم و ایمان:.....	۳۵۴
اصل هفتم در مدیریت اسلامی: اصل تقسیم کار در امور	۳۶۱
مقدمه و دستورات حضرت علی (علیه السلام) به مالک اشتر.....	۳۶۱
هماهنگی و روش سیستماتیک در تقسیم کار -.....	۳۶۸
مسأله تقسیم کار و تخصص-.....	۳۷۰
تقسیم کار در کشورهای غربی و در اسلام:.....	۳۷۲
اصل هشتم مدیریت در اسلام: اصل عدالت، انصاف و میانه روی در امور	۳۷۷
مقدمه-.....	۳۷۷
تعریف عدل یا عدالت:.....	۳۷۷
ستونهای عدل-.....	۳۷۸
هدف از ارسال پیامبران.....	۳۸۰
رعایت عدالت و انصاف در کلیه امور.....	۳۸۱
۱- رعایت عدالت در اخلاق.....	۳۸۲
الف- روش عادلانه در بحثها و گفتگوها (چه خصوصی و چه در مجامع عمومی)	۳۸۲
ب- عدالت نسبت به دشمنان و یا آنهایی که ایمان ندارند-.....	۳۸۲
پ- عدالت و میانه روی در مدخ یا افتقاد -.....	۳۸۳
۲- رعایت عدالت در امور اقتصادی.....	۳۸۳
الف- عدالت و میانه روی در انفاق-.....	۳۸۴
ب- عدالت در توزیع خدمات و تولیدات-.....	۳۸۴
پ- عدالت در فروش مقدار جنس -.....	۳۸۴
ث- عدالت در مصرف-.....	۳۸۵
واگذاری مشاغل حساس به افراد عادل.....	۳۸۵
خطبه مالک اشتر و عدالت.....	۳۸۶

۳۹۴ اصل نهم مدیریت در اسلام: اصل نظارت دایمی و کنترل امور

۴۰۲ ۲- آیاتی که نظاره گری تخصصی را شامل می شوند

۴۰۴ نظارت و کنترل امور در سازمان و فرازهایی از سخنان حضرت علی علیه السلام

www.ketab.ir